

Fundacje rodzinne

14 grudnia 2022 r. **Sejm uchwalił ustawę o fundacji rodzinnej**, uwzględniając tym samym postulaty zgłaszane przez firmy rodzinne w kwestii wprowadzenia do polskiego porządku prawnego rozwiązania ułatwiającego sukcesję, które pozwalałoby pogodzić interesy związane z działalnością gospodarczą z interesami prywatnymi właścicieli.

Ustawa została skierowana do Senatu.

Stan obecny

W aktualnym stanie prawnym właściciele firm rodzinnych mają ograniczone możliwości przekazania swojego biznesu. W praktyce sukcesja sprowadza się do skorzystania z instytucji darowizny lub przekazania w spadku przedsiębiorstwa wybranym osobom. Tym samym planowanie sukcesyjne jest w istocie ograniczone do jednego pokolenia. Właściciele firm rodzinnych nie mają natomiast wpływu na dalszą przyszłość przedsiębiorstwa i zgromadzonego dzięki niemu majątkowi. Nieco rzadziej dla zapewnienia sukcesji wykorzystuje się rozwiązania holdingowe. Jednakże budowa takich złożonych struktur wymaga znacznych kosztów. Co więcej, nie gwarantuje to zachowania w pełni rodzinnego charakteru prowadzonej firmy.

Po co wprowadzono fundacje rodzinne?

Idea fundacji rodzinnej opiera się na założeniu, że biznes i rodzina są formalnie odseparowane od siebie, ponieważ majątek rodzinny staje się własnością fundacji rodzinnej. **Działa ona jak skarbiec rodzinny**. Ma zapewnić rodzinie środki finansowe, a przy tym realizować wizję fundatora i dbać o wartości przyjęte przez niego w biznesie. Fundacja rodzinna jest więc środkiem do celu – funkcjonowania przedsiębiorstwa przez pokolenia i zabezpieczenia potrzeb finansowych beneficjentów.

Wykorzystanie fundacji rodzinnej pozwala za **zminimalizowanie ryzyka nieudanej sukcesji oraz zagwarantowanie kontynuacji działalności firmy**. Przekazanie majątku fundacji rodzinnej ma chronić go przed podziałem, umożliwić jego pomnażanie, a więc także czerpanie z niego korzyści, które będzie można przeznaczyć na pokrycie kosztów utrzymania osób wskazanych przez fundatora.

Jak założyć fundację rodzinną?

Fundacja rodzinna będzie mogła zostać założona za życia fundatora (poprzez stosowne oświadczenie w akcie założycielskim) lub w testamencie (po śmierci fundatora). Fundacja uzyska osobowość prawną w momencie wpisania jej do rejestru KRS. Po utworzeniu fundacji rodzinnej, zgłoszenia do KRS będzie dokonywać fundator, a w przypadku utworzenia fundacji rodzinnej w testamencie – zarząd. Fundacja będzie mogła spełniać na rzecz określonych przez jej fundatora beneficjentów nieodpłatne świadczenia. Fundacja będzie natomiast mogła prowadzić działalność gospodarczą jedynie w ograniczonym stopniu, stając się tzw. „inwestorem pasywnym”.

Fundatorem (założycielem) fundacji rodzinnej może być **wyłącznie osoba fizyczna** posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Założenie fundacji rodzinnej w pięciu krokach

Proces założenia fundacji rodzinnej można opisać w pięciu krokach:

1. Złożenie przez fundatora oświadczenia o ustanowieniu fundacji rodzinnej przed notariuszem w akcie założycielskim albo w testamencie.
2. Sporządzenie statutu zawierającego reguły działania fundacji rodzinnej.
3. Przekazanie majątku na fundusz założycielski.
4. Ustanowienie organów fundacji rodzinnej.
5. Wpisanie fundacji rodzinnej do KRS.

Rola fundatora

Fundacja rodzinna **będzie mogła być ustanowiona przez więcej niż jednego fundatora**, o ile zostanie ustanowiona za ich życia. W przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w testamencie, fundator może być tylko jeden.

Prawa i obowiązki fundatora będą niezbywalne. Jednakże rola i wpływ fundatora na fundację rodzinną będą zależne od jego indywidualnych decyzji i woli. W przypadku większej liczby fundatorów, prawa i obowiązki fundatora będą wykonywane wspólnie. W statucie będzie jednak można zastrzec inny sposób wykonywania praw i obowiązków, np. powierzając ich wykonywanie jednemu z fundatorów albo niektórym fundatorom.

Minimalny „kapitał” fundacji rodzinnej

Fundator zobowiązany będzie do wyposażenia fundacji w aktywa, których wartość nie powinna być niższa niż **100 000 zł** (fundusz założycielski). Jeśli w trakcie działalności fundacji rodzinnej wartość jej majątku spadnie poniżej tej kwoty, zyski osiągnięte w przyszłości powinny w pierwszej kolejności uzupełnić fundusz do kwoty 100 000 zł.

Organy fundacji rodzinnej

Fundacja rodzinna, podobnie jak inne osoby prawne, będzie działać poprzez **zarząd** i będzie mogła podlegać wewnętrznemu nadzorowi **rady nadzorczej**.

Natomiast wskazani przez fundatora beneficjenci będą tworzyć **zgromadzenie beneficjentów**, które będzie się zbierało w określonych przypadkach (np. przy uzupełnianiu składu danego organu, zatwierdzeniu sprawozdania finansowego). Zapewni to niezbędny wpływ rodziny na najważniejsze kwestie związane z działalnością fundacji rodzinnej w perspektywie wielu lat.

Kto może zostać beneficjentem?

Beneficjentami fundacji rodzinnej będą mogły być wyłącznie:

1. osoby fizyczne
2. organizacje pożytku publicznego w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Określenie rodzaju korzyści przysługujących uprawnionym będzie wyłączną i swobodną decyzją fundatora, ujętą w ramach statutu fundacji. Można założyć, że co do zasady będą to wypłaty pieniężne albo inne świadczenia o charakterze majątkowym, np. prawo do korzystania z rzeczy. Fundator będzie mógł dokonać zmian w zakresie beneficjentów i przysługujących im świadczeń, bez ograniczeń, w tym także czasowych.

Kontrola fundacji rodzinnej przez beneficjentów

Beneficjentowi przysługiwać będzie prawo do uzyskania informacji o działalności fundacji rodzinnej osobiście lub przez upoważnioną przez siebie osobę. Beneficjent będzie mógł przeglądać dokumenty, sprawozdania finansowe i księgi rachunkowe, sporządzać z nich odpisy oraz żądać wyjaśnień od zarządu. Wyłączenie z tego uprawnienia będzie dotyczyło wyłącznie dokumentów i informacji, których jawność została zastrzeżona przez fundatora.

Opodatkowanie fundacji rodzinnej

Opodatkowanie fundacji rodzinnej i beneficjentów co do zasady uwzględnia związku rodzinne z fundatorem i jest **neutralne podatkowo**. Założenie fundacji rodzinnej oraz przekazanie do niej majątku nie będzie opodatkowane (brak PCC i CIT w tym zakresie).

Fundacja rodzinna będzie płacić **CIT 15%** pobierany dopiero w momencie przekazywania środków beneficjentom (brak możliwości odliczenia kosztów uzyskania przychodów i amortyzacji).

Beneficjenci będący osobami fizycznymi, jako podatnicy PIT, będą zwolnieni z podatku, jeśli będą fundatorem oraz jego małżonkiem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, pasierbem, ojczymem lub macochą (najbliższa rodzina). **Pozostali zapłacą 15% PIT.**

Beneficjenci będący organizacjami pozarządowymi będą płacić CIT na dotychczasowych zasadach, w tym będą mogli skorzystać z obowiązującego zwolnienia przedmiotowego.

KONTAKT

Zachęcamy Państwa do kontaktu z naszymi ekspertami w przypadku pytań dotyczących fundacji rodzinnych.

Grzegorz Gajda, LL.M.

Partner | Radca prawny
grzegorz.gajda@bakertilly.pl

Kamil Łamiński, LL.M.

Counsel | Radca Prawny
kamil.laminski@bakertilly.pl

Dawid Walczak

Junior Associate
dawid.walczak@bakertilly.pl

O NAS

Baker Tilly Legal Poland jest kancelarią skoncentrowaną na obsłudze przedsiębiorców we wszystkich kluczowych obszarach ich działalności. Zespół kancelarii tworzą prawnicy z wieloletnim, międzynarodowym doświadczeniem transakcyjnym i doradczym.

Jako członek grupy doradczej TPA i niezależny członek Baker Tilly International, globalnej sieci oferującej kompleksowe usługi doradcze, kancelaria łączy zalety zintegrowanej obsługi „one stop shop” z ekspertyzą tradycyjnej kancelarii prawnej i zasięgiem międzynarodowej grupy doradczej.

TPA to wiodąca międzynarodowa grupa konsultingowa oferująca kompleksowe usługi doradztwa biznesowego w 12 państwach Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej.

W Polsce TPA należy do największych firm doradczych. Zapewniamy międzynarodowym koncernom oraz dużym przedsiębiorstwom krajowym efektywne rozwiązania biznesowe z zakresu doradztwa podatkowego, outsourcingu księgowości i płac, doradztwa dla sektora nieruchomości i doradztwa personalnego, a także audytu i doradztwa biznesowego pod marką **Baker Tilly TPA**.

TPA Poland, Baker Tilly TPA oraz Baker Tilly Legal Poland są jedynymi reprezentantami **Baker Tilly International** w Polsce – jednej z największych globalnych sieci niezależnych firm doradczych.

www.bakertilly.pl

Baker Tilly TPA, TPA Poland oraz Baker Tilly Legal Poland są nazwami handlowymi odpowiednio TPA Sp. z o.o. Sp.k. oraz Baker Tilly Woroszyńska Gajda Legal Sp.k. Obie firmy są członkami globalnej sieci Baker Tilly International Ltd, w ramach której każda firma członkowska ma odrębną i niezależną osobowość prawną.

NASZE BIURA

Baker Tilly Legal Poland

ul. Przyokopowa 33
01-208 Warszawa, Polska
tel: +48 22 647 99 00
email: legal@bakertilly.pl

Katarzyna Woroszyńska

Szefowa biura w Warszawie

Partner zarządzająca | Rechtsanwältin/Adwokat
katarzyna.woroszyńska@bakertilly.pl

Biuro w Poznaniu:

ul. Młyńska 12
61-730 Poznań, Polska
tel: +48 61 630 05 00

Grzegorz Gajda

Szef biura w Poznaniu

Partner | Radca prawny
grzegorz.gajda@bakertilly.pl

Niniejszy dokument został przygotowany wyłącznie w celach informacyjnych i ma charakter ogólny. Każdorazowo przed podjęciem działań na podstawie prezentowanych informacji rekomendujemy uzyskanie wiążącej opinii ekspertów Baker Tilly Legal Poland i/lub TPA Poland i/lub Baker Tilly TPA.